ভাৰতৰ সংবিধান
(চি.বি.চি.এচ; এন. ই.পি ২০২০ অনুসৰি)

প্ৰথম ষাণ্মাসিক

খণ্ড - ১

সূর্য কুমাৰ ভূঞা সমাজ বিজ্ঞান অধ্যয়ন সত্র

কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়

বিষয় বিশেষজ্ঞ মণ্ডলী

অধ্যাপক ধ্রুব প্রতিম শর্মা, গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয

অধ্যাপক জ্যোতিৰাজ পাঠক, বড়োলেণ্ড বিশ্ববিদ্যালয়

ড° শান্তণু চক্রৱর্তী, কটন বিশ্ববিদ্যালয়

সমন্বয়ৰক্ষীঃ ড°অভিজিৎ ভূঞা, কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়

প্রস্তুতি গোটৰ সদস্য

অধ্যায়	*অৱিহণা যোগাইছে*	*ভাষান্তৰকাৰী*
১	**ৰশ্মী ৰেখা শর্মা** প্রাক্তন অধিবক্তা, গুৱাহাটী উচ্চ ন্যায়ালয় আৰু **ড°জাহ্নবী দেৰী** কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়	**প্রভাত ভূঞা,** গুৱাহাটী (অধ্যায় ১,২) **ড°** উদ্দীপন দত্ত, গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয় (অধ্যায় ৩,৪) **চন্দন ঠাকুৰীয়া,** হৰি গায়ত্রী দাস মহাবিদ্যালয়, গুৱাহাটী (অধ্যায় ৫,৬)
২	**ড° পংকজ কুমাৰ শর্মা** কুমাৰ ভাস্কৰ বর্মা সংস্কৃত আৰু পুৱাতন অধ্যয়ন বিশ্ববিদ্যালয়	**প্রভাত ভূঞা,** গুৱাহাটী আৰু **গীতাঞ্জলী মেধি,** কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয় (অধ্যায় ৭)
৩, ৪	**ৰশ্মী ৰেখা শর্মা** প্রাক্তন অধিবক্তা, গুৱাহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়	আৰু ড°অভিজিৎ ভূঞা, কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয় (অধ্যায় ৮) **ৰুণ ফুকন,** গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয় আৰু ড°অভিজিৎ ভূঞা, কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয় (অধ্যায় ৯)
৫, ৬	**চন্দন ঠাকুৰীয়া** হৰি গায়ত্রী দাস মহাবিদ্যালয়, গুৱাহাটী	
৭, ৮,৯ ১০, ১১	**ড° নৱনীতা মেধি** জে.বি. আইন মহাবিদ্যালয়, গুৱাহাটী	**ৰুণ ফুকন,** গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়(অধ্যায় ১০) **ড° নৱনীতা মেধি,** গুৱাহাটী (অধ্যায় ১১)

সম্পাদনা ঃ

বিষয়বস্তু ঃ **ড° শান্তণু চক্রৱর্তী,** কটন বিশ্ববিদ্যালয় (অধ্যায় ১,২,৭)
ড° শুভ্রজিৎ কোঁৱৰ, গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয় (অধ্যায় ৩,৪,৫, ৬, ৮,৯,১০)
অধ্যাপিকা সন্ধ্যা গোস্বামী, গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয় (অধ্যায় ১১)

ভাষা ঃ **ড°মৃণাল জ্যোতি গোস্বামী,** কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয় (অধ্যায় ১)
ড° ৰুণমণি ৰৱা ফুকন, চন্দ্রপুৰ মহাবিদ্যালয়, গুৱাহাটী, (অধ্যায় ২, ৩, ৭, ৯)
মেঘণা চৌধুৰী, প্রাক্তন শৈক্ষিক পৰামর্শদাতা (অনুবাদ)
কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয় (অধ্যায় ৪, ৫, ৬, ৮)

গাঁথনিক সম্পাদনা ঃ **ড° অভিজিৎ ভূঞা,** কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক বিশ্ববিদ্যালয়

মে', ২০২৩

এই শিক্ষণ সামগ্রী প্রস্তুতিৰ বাবে আর্থিক অনুদান আগবঢ়োৱা
দূৰ শিক্ষা ব্যুৰো, বিশ্ববিদ্যালয় অনুদান আয়োগৰ ওচৰত বিশ্ববিদ্যালয় কৃতজ্ঞ।

This Self Learning Material (SLM) of the Krishna Kanta Handiqui State Open University is made available under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike4.0 License (international): http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/

কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়ৰ হৈ পঞ্জীয়কৰ দ্বাৰা মুদ্রিত আৰু প্রকাশিত।

মুখ্য কার্যালয় ঃ পাটগাঁও, ৰাণী গেট, গুৱাহাটী - ৭৮১০১৭,
নগৰ কার্যালয় ঃ ৰেচম নগৰ, খানাপাৰা, গুৱাহাটী - ৭৮১০২২
Web : www.kkhsou.in

বিষয়সূচী

পৃষ্ঠা নং

অধ্যায় ১ ঃ **ভাৰতীয় সংবিধানৰ ঐতিহাসিক পৃষ্ঠভূমি**
ভাৰতবৰ্ষৰ সংবিধানৰ ঐতিহাসিক পৃষ্ঠ ভূমি

অধ্যায় ২ ঃ **ভাৰতৰ সংবিধান প্রনয়ন**
ভাৰতৰ সংবিধান প্রস্তুত প্রণালী ; সংবিধান সভা গঠন ;
খচৰা সমিতি ; ভাৰতৰ সংবিধানৰ সংগ্রহণ

অধ্যায় ৩ ঃ **ভাৰতীয় সংবিধানৰ দর্শন আৰু আদর্শ**
ভাৰতীয় সংবিধানৰ দর্শন আৰু আদর্শসমূহ ঃ প্রস্তাৱনা ; ভাৰতীয় সংবিধানৰ উৎসসমূহ

অধ্যায় ৪ ঃ **ভাৰতীয় সংবিধানৰ প্রধান বৈশিষ্ট্যসমূহ**
ভাৰতীয় সংবিধানৰ প্রধান বৈশিষ্ট্যসমূহ

অধ্যায় ৫ ঃ **মৌলিক অধিকাৰ, মৌলিক কর্তব্য**
মৌলিক অধিকাৰ আৰু ইয়াৰ অর্থ ; মৌলিক অধিকাৰৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ ;
মৌলিক অধিকাৰৰ প্রকাৰ ; মৌলিক অধিকাৰৰ ওপৰত থকা নিষেধাজ্ঞা

অধ্যায় ৬ ঃ **ৰাষ্ট্র পৰিচালনাৰ নির্দ্দেশাত্মক নীতি**
ৰাষ্ট্র পৰিচালনা নির্দেশাত্মক নীতি আৰু ইয়াৰ অথ ; ৰাষ্ট্র পৰিচালনা নির্দেশাত্মক নীতি সমূহৰ বৈশিষ্ট্য ; ৰাষ্ট্র পৰিচালনাৰ নির্দেশাত্মক নীতিসমূহৰ শ্রেণীবিভাগ ; ৰাষ্ট্র পৰিচালনাৰ নির্দেশাত্মক নীতিসমূহৰ ৰূপায়ণ ; ৰাষ্ট্র পৰিচালনাৰ নির্দেশাত্মক নীতিসমূহৰ সাংবিধানিক গুৰুত্ব- নির্দেশাত্মক নীতি আৰু মৌলিক অধিকাৰৰ মাজৰ প্রভেদ

অধ্যায় ৭ ঃ **মৌলিক অধিকাৰ আৰু ৰাষ্ট্র পৰিচালনাৰ নির্দেশাত্মক নীতিসমূহৰ মাজৰ সম্পর্ক**
ভাৰতীয় সংবিধানত থকা মৌলিক অধিকাৰসমূহ ;
ভাৰতীয় সংবিধানত থকা ৰাষ্ট্র পৰিচালনাৰ নির্দেশাত্মক নীতিসমূহ ;
মৌলিক অধিকাৰ আৰু ৰাষ্ট্র পৰিচালনাৰ নির্দেশাত্মক নীতিসমূহৰ মাজৰ সম্পর্ক

অধ্যায় ৮ ঃ **কেন্দ্রীয় আৰু ৰাজ্যিক চৰকাৰ**
ভাৰতৰ ৰাষ্ট্রপতি, ভাৰতৰ উপ-ৰাষ্ট্রপতি, কেন্দ্রীয় মন্ত্রী পৰিষদ আৰু ভাৰতৰ প্রধানমন্ত্রী, কেন্দ্রীয় মন্ত্রী পৰিষদ, প্রধানমন্ত্রী, ৰাজ্যিক চৰকাৰ ৰাজ্যপাল, মন্ত্রী পৰিষদ আৰু মুখ্যমন্ত্রী, ৰাজ্যপাল, ৰাজ্যিক মন্ত্রী পৰিষদ আৰু মুখ্যমন্ত্রী

অধ্যায় ৯ ঃ ভাৰতীয় সংসদ ৰাজ্যিক বিধান মণ্ডল

ভাৰতীয় সংসদৰ গঠন, ৰাষ্ট্ৰপতি, ৰাজ্য সভা, লোক সভা, সংসদৰ ক্ষমতা আৰু কার্যাৱলী, সংসদৰ দুয়োখন সদনৰ মাজৰ সম্পর্ক, আইন প্রণয়ন পদ্ধতি, বিত্তীয় আইন প্রণয়ন পদ্ধতি, ৰাজ্যিক বিধান মণ্ডল, বিধানসভা, বিধান পৰিষদ

অধ্যায় ১০ ঃ ভাৰতীয় ন্যায়পালিকা ঃ উচ্চতম ন্যায়ালয় আৰু উচ্চ ন্যায়ালয়, ন্যায়িক সমীক্ষা আৰু ন্যায়িক সক্রিয়তা

উচ্চতম ন্যায়ালয়, উচ্চ ন্যায়ালয়, অধস্তন আদালত, ন্যায়িক সমীক্ষা, ন্যায়িক সক্রিয়তা আৰু ভাৰতৰ ন্যায়ালয়ৰ স্বাধীনতা, ন্যায়িক সমীক্ষা, ন্যায়িক সক্রিয়তা, ভাৰতৰ ন্যায়ালয়ৰ স্বাধীনতা

অধ্যায় ১১ ঃ ভাৰতীয় যুক্তৰাজ্যবাদৰ প্রকৃতি ঃ কেন্দ্রীয় আৰু ৰাজ্য চৰকাৰৰ মাজত ক্ষমতাৰ বিভাজন

ভাৰতীয় যুক্তৰাজ্যবাদৰ প্রকৃতি, যুক্তৰাষ্ট্রীয় বৈশিষ্ট্য, অযুক্তৰাষ্ট্রীয় বৈশিষ্ট্য, ক্ষমতাৰ বিভাজন, বিধায়িনী ক্ষমতাৰ বিভাজন, প্রশাসনীয় ক্ষমতাৰ বিভাজন, বিত্তীয় ক্ষমতাৰ বিভাজন, ভাৰতীয় যুক্তৰাজ্যবাদৰ মূল্যায়ন